

Gemeenteraad van Hengelo
Postbus 518
7550 AA Hengelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Doorontwikkeling kunstgrasbeleid	2332023		12 februari 2019

Geachte heer / mevrouw,

Op verzoek van uw raad zal er op 27 februari een oordeelvormende politieke markt plaatsvinden over het kunstgrasbeleid in Hengelo. Dit naar aanleiding van de evaluatie kunstgrasbeleid op de beeldvormende politieke markt van 7 december jongstleden.

Op deze beeldvormende politieke markt is geconcludeerd dat het draagvlak voor het gebruik van sbr rubbergranulaat (vermalen autobanden) als infillmateriaal in kunstgrasvelden afneemt. Alternatieve infillmaterialen zijn minder belastend voor het milieu, maar ook duurder en leveren niet altijd gelijkwaardige sporttechnische eigenschappen. Daarnaast gaan de ontwikkelingen in de kunstgrasbranche op dit moment snel. Om hier in de toekomstbestendige oplossing voor te vinden zal het bestaande beleid doorontwikkeld worden.

Bijgevoegd de presentatie die op 27 februari zal worden gegeven. De vragen die hierin centraal staan zijn:

- *Gaat de werkelijke veldbelasting een rol spelen bij kunstgrasrenovaties?*
- *Hebben hybride voetbalvelden een plaats in het kunstgrasbeleid?*
- *Welk alternatieve infill voor het huidige sbr rubbergranulaat is het meest gewenst?*
- *Is er binnen financiële en sporttechnische kaders ruimte voor innovatie?*
- *In welke mate worden de meerkosten van alternatieve infill doorbelast aan verenigingen?*

Consequenties

Naar gelang de antwoorden op deze vragen zal het kunstgrasbeleid worden aangepast. Als hierdoor wordt afgeweken van de huidige financiële kaders zijn er twee opties:

1. De geplande renovaties in 2019 worden deze zomer uitgevoerd volgens de nieuwe kaders. Een raadsbesluit volgt om de huidige budgetten te overschrijden. Hiermee wordt een voorschot genomen op de integrale afweging bij de kadernota. De renovatiebudgetten voor 2020 en verder worden wel meegenomen bij de integrale afweging van de kadernota.
2. De financiële consequenties worden in zijn geheel meegenomen in de integrale afweging bij de kadernota. De geplande kunstgrasrenovaties in 2019, die de huidige financiële kaders overschrijden, worden dan uitgesteld tot na het besluit bij de kadernota. Deze worden dan eind 2019 of begin 2020 uitgevoerd, afhankelijk van het weer.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Hazenweg 121

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

2

2332023

[Signature]

De heer S.W.J.G Schelberg

Bezoekadres
Hazenweg 121

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

GEMEENTE *Hengelo*

Doorontwikkeling kunstgrasbeleid

Inhoud

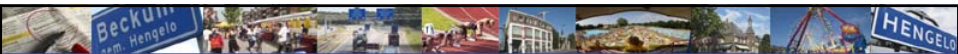
- aanleiding doorontwikkeling kunstgrasbeleid
- kunstgrasbeleid in Hengelo
- doorontwikkelen kunstgrasbeleid
- hybride velden
- alternatieve infill en innovaties
- financiële consequenties

Aanleiding

- Milieugevolgen rubbergranulaat
- Evaluatie kunstgrasbeleid gemeenteraad 6 december 2018
- Oordeelvormende politieke markt.
- Conclusie evaluatie gemeenteraad:
 - draagvlak voor sbr rubbergranulaat neemt sterk af
 - voorstander van kurk en TPE
 - ontwikkelingen gaan snel
 - interesse in hybride velden

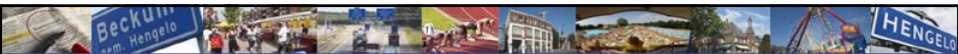
Vragen:

- *Willen we bij kunstgrasrenovaties kijken naar de werkelijke belasting van het veld?*
- *Hebben hybride voetbalvelden een plaats in het kunstgrasbeleid?*
- *Welk alternatieve infill voor het huidige SBR rubber is het meest gewenst?*
- *Is er binnen financiële en sporttechnische kaders ruimte voor innovatie?*
- *Een alternatief voor het huidige rubbergranulaat zal in veel gevallen duurder zijn. In welke mate worden de meerkosten doorbelast aan verenigingen?*

Kunstgras in Hengelo

- Onderdeel van 'kadernota sport en bewegen' (2016),
- Op basis van capaciteitsbehoefte
- Financieel:
 - toplaag €250.000,
 - onderbouw €180.000
 - jaarlast gemeente: €35.473 per nieuw aangelegd veld
- vereniging betalen vanaf 1-1-2019 allemaal 40% kostprijs dekkende huur: €13.578 per kunstgrasveld
- Uitgangspunt: tarieven zijn voor alle verenigingen gelijk, ongeacht nieuw of oud veld.

kunstgras in Hengelo

sportpark	vereniging	kunstgras	natuurgras
Slangenbeek	ATC	3 voetbalvelden	3 voetbalvelden
	HCT	4 hockeyvelden	
	Giants		2 honk- / softbalvelden
t Wilbert	Achilles	2 voetbalvelden	3 voetbalvelden
	HKC	2 korfbalvelden	
De Noork	BWO	2 voetbalvelden	4 voetbalvelden
De Bijenkorf	HVV Tubantia	2 voetbalvelden	2 voetbalvelden
De Waarbeek	HVV Hengelo	1 voetbalveld	2 voetbalvelden
t Kruudnhof	TVO Beckum		3 voetbalvelden
Vikkerhoek	Wilhelminaschool	1 voetbalveld	4 voetbalvelden
Groot Driene	Juliana	1 voetbalveld	3 voetbalvelden
	(oud ATC)		2 voetbalvelden
Veldwijk	FC Twente*	1 voetbalveld	4 voetbalvelden
	Barbaros	1 voetbalveld	1 voetbalveld
	Dragons		1 rugbyveld
* FC Twente maakt ook gebruik van de Barbaros velden			
Totaal		kunstgras 14 voetbalvelden 4 hockeyvelden 2 korfbalvelden	natuurgras 31 voetbalvelden 1 rugbyveld 2 honk-/softbalvelden

Ontwikkelingen leden (KNVB)

Vereniging	Gemeente	Jaar	Aantal leden	Ontwikkeling club
Achilles '12	Hengelo	2017	767	
Achilles '12	Hengelo	2020	745	-2,87%
Achilles '12	Hengelo	2025	702	-5,77%
Achilles '12	Hengelo	2030	678	-3,42%
Achilles '12	Hengelo	2035	671	-1,03%
Achilles '12	Hengelo	2040	661	-1,49%

Vereniging	Gemeente	Jaar	Aantal leden	Ontwikkeling club
ATC '65	Hengelo	2017	1.057	
ATC '65	Hengelo	2020	1.025	-3,03%
ATC '65	Hengelo	2025	961	-6,24%
ATC '65	Hengelo	2030	918	-4,47%
ATC '65	Hengelo	2035	909	-0,98%
ATC '65	Hengelo	2040	903	-0,66%

Vereniging	Gemeente	Jaar	Aantal leden	Ontwikkeling club
Barbaros	Hengelo	2017	213	
Barbaros	Hengelo	2020	210	-1,41%
Barbaros	Hengelo	2025	201	-4,29%
Barbaros	Hengelo	2030	194	-3,48%
Barbaros	Hengelo	2035	189	-2,58%
Barbaros	Hengelo	2040	181	-4,23%

Vereniging	Gemeente	Jaar	Aantal leden	Ontwikkeling club
BWO	Hengelo	2017	904	
BWO	Hengelo	2020	873	-3,43%
BWO	Hengelo	2025	825	-5,50%
BWO	Hengelo	2030	791	-4,12%
BWO	Hengelo	2035	786	-0,63%
BWO	Hengelo	2040	781	-0,64%

Vereniging	Gemeente	Jaar	Aantal leden	Ontwikkeling club
Hengelo	Hengelo	2017	322	
Hengelo	Hengelo	2020	315	-2,17%
Hengelo	Hengelo	2025	302	-4,13%
Hengelo	Hengelo	2030	296	-1,99%
Hengelo	Hengelo	2035	290	-2,03%
Hengelo	Hengelo	2040	286	-1,38%

Vereniging	Gemeente	Jaar	Aantal leden	Ontwikkeling club
Juliana '32	Hengelo	2017	219	
Juliana '32	Hengelo	2020	219	0,00%
Juliana '32	Hengelo	2025	210	-4,11%
Juliana '32	Hengelo	2030	205	-2,38%
Juliana '32	Hengelo	2035	197	-3,90%
Juliana '32	Hengelo	2040	186	-5,58%

Vereniging	Gemeente	Jaar	Aantal leden	Ontwikkeling club
Tubantia	Hengelo	2017	816	
Tubantia	Hengelo	2020	793	-2,82%
Tubantia	Hengelo	2025	758	-4,41%
Tubantia	Hengelo	2030	731	-3,56%
Tubantia	Hengelo	2035	708	-3,15%
Tubantia	Hengelo	2040	699	-1,27%

Vereniging	Gemeente	Jaar	Aantal leden	Ontwikkeling club
TVO	Hengelo	2017	210	
TVO	Hengelo	2020	208	-0,95%
TVO	Hengelo	2025	197	-5,29%
TVO	Hengelo	2030	190	-3,55%
TVO	Hengelo	2035	191	0,53%
TVO	Hengelo	2040	180	-5,76%

Vereniging	Gemeente	Jaar	Aantal leden	Ontwikkeling club
Wilhelminas	Hengelo	2017	443	
Wilhelminas	Hengelo	2020	434	-2,03%
Wilhelminas	Hengelo	2025	412	-5,07%
Wilhelminas	Hengelo	2030	396	-3,88%
Wilhelminas	Hengelo	2035	386	-2,53%
Wilhelminas	Hengelo	2040	385	-0,26%

Ontwikkelingen inwoners (Kennispunt)

■ Van 80.549 in 2018 naar 77.166 in 2040

		Bevolkingsontwikkeling Hengelo 2018 t/m 2040				
		0-17	18-39	40-64	65 en ouder	Totaal
Wijk	Wijk 00 Binnenstad	23	112	-154	143	124
	Wijk 01 Hengelose Es	-294	-117	-512	569	-354
	Wijk 02 Noord	-157	-875	241	426	-365
	Wijk 03 Hasseler Es	-262	-598	-914	1072	-702
	Wijk 04 Groot Driene	-251	158	-487	100	-480
	Wijk 05 Berflo Es	-10	-346	-237	591	-2
	Wijk 06 Wilderinkshoek	92	76	-563	634	239
	Wijk 07 Woolde	-136	-38	-171	261	-84
	Wijk 08 Slangenbeek	-1111	-580	-1413	1624	-1480
	Wijk 09 Buitengebied	-147	-66	-242	131	-324
	Totaal	-2253	-2274	-4452	5551	-3428

Kunstgrasrenovaties in Hengelo

- Geen behoefte aan nieuwe kunstgrasvelden in Hengelo,
- Renovaties: Tot nu toe met sbr rubbergranulaat
- Twee velden met kurk infill
- Kunstgrasvelden worden onderhouden door Gildebor
- Geplande renovaties 2019:
 - BWO
 - Sc Barbaros
 - HVV Hengelo
 - FC Twente?
 - HCT (waterveld)

Waarom van het sbr rubber af?

- Sbr rubbergranulaat bevat zware metalen en minerale oliën.
- 2000 kunstgrasvelden waarvan +/- 80% is ingestrooid met SBR-rubbergranulaat
- 20.000 gebruikte autobanden.
- KNVB: Aanleg in 2018 ongeveer 50% SBR-rubbergranulaat en 50% alternatieve infill
- Zorgplicht wet milieubeheer; ondervangen met maatregelen

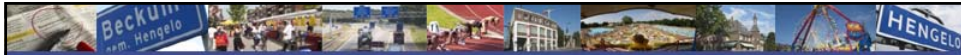

Impact Category	Percentage
In kolkenlib:	1%
In siib in sloot:	4%
In rioolwater:	1%
Sokken en schoenen:	2%
Slijtage kunstgras-vezels:	7%
In oppervlaktewater:	7%
In berm en op verharding:	78%

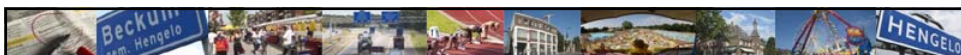
1. Noodzaak

- Noodzaak van veldrenovatie wordt vastgesteld via een onafhankelijke keuring

2. Veldcapaciteit

- Hoe intensief wordt het veld belast, nu en in de toekomst?
 - Ledenaantallen en prognose (KNVB)
 - Demografische ontwikkelingen (Kennispunt)
 - Verenigingsgegevens (mini's, trainingsrooster)
- <300 uur = natuurgras
- 300 uur tot 600 uur = hybride
- >600 uur = kunstgras

2. Veldcapaciteit

- Hybride velden
 - Bedrijfszekerheid vermindert (+/- 2x pj vaker afgelasting)
 - Vergt draagvlak en aandacht in gebruik! (zoals natuurgras)
 - Huurtarief wordt lager ten opzichte van kunstgras

2. Veldcapaciteit

- Kunstgras
 - Welk type infill?

Kurk

- Voordelen
 - Natuurlijk materiaal, recyclebaar
- Nadelen
 - Drijven, bevroering
 - Fragmentatie
 - Op termijn hogere onderhoudskosten
 - Niet volop beschikbaar

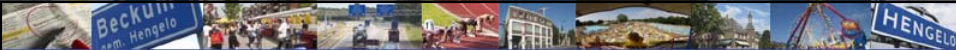

TPE

- Voordelen
 - Goede sporttechnische eigenschappen
 - Lange levensduur, herbruikbaar
 - Herkomst is bekend
 - Geen uitloging en/of geurhinder
 - Verschillende kleuren en vormen
 - Voldoet aan consumenten gebruiksnorm
- Nadelen
 - Hoge kostprijs
 - Veel splash
 - Gefabriceerd product

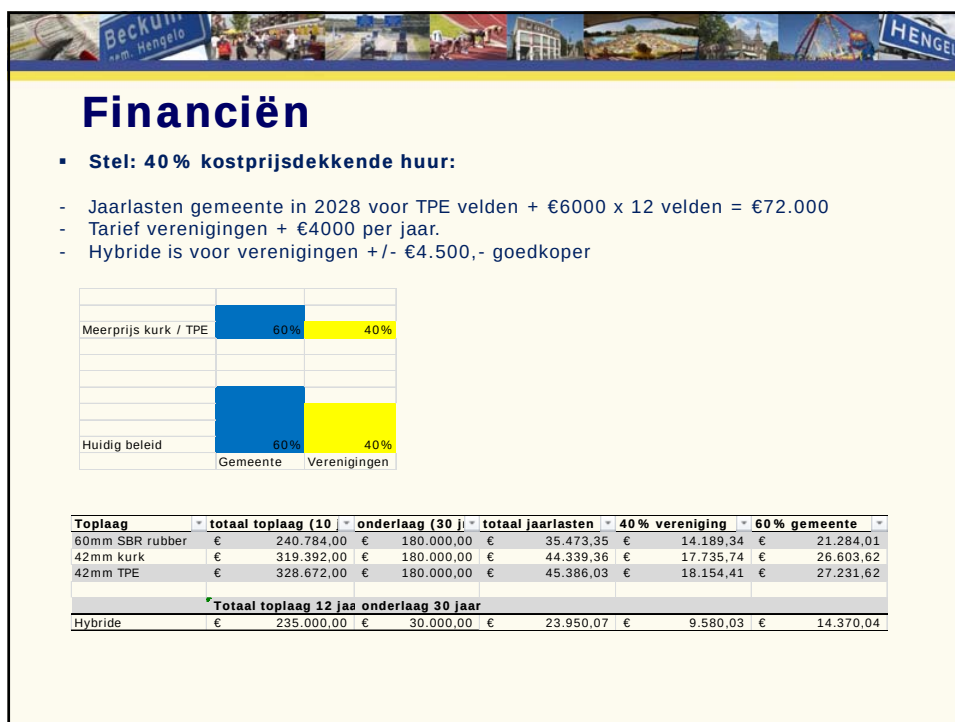
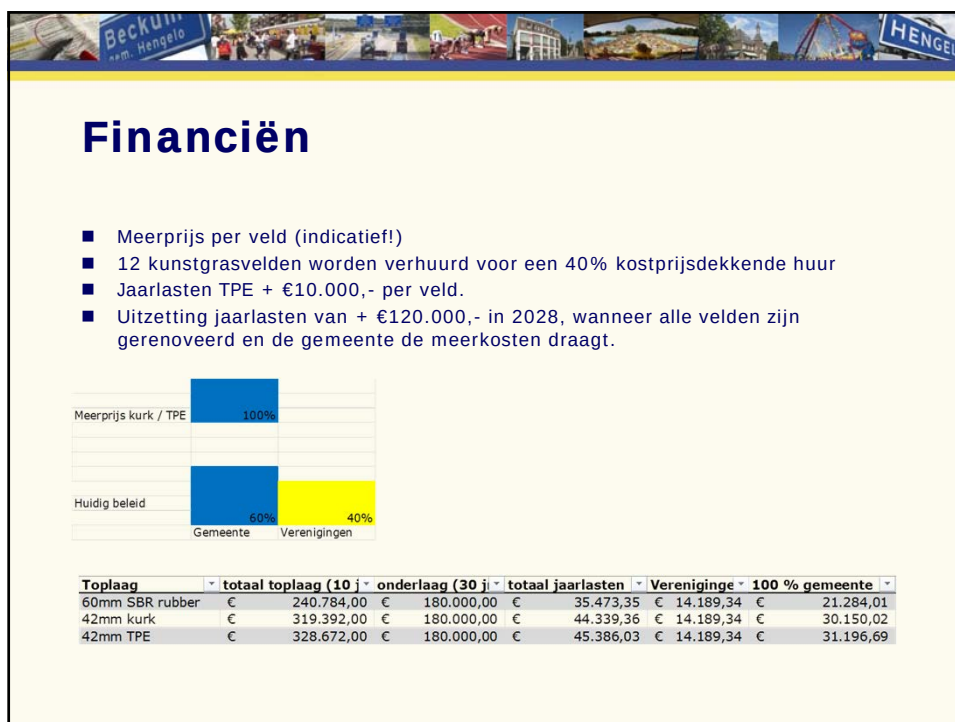

Infill en innovatie

- Voorstel: Op korte termijn TPE, goede sporttechnische eigenschappen, stabiele kwaliteit en relatief lage milieubelasting.
- Ontwikkelingen gaan snel. Pilots met non-infill velden zijn veelbelovend, beleid zou ruimte moeten bieden om binnen kaders mee te bewegen met innovaties
- Op termijn overstappen op non-infill, mits dit financieel en sporttechnisch vergelijkbaar is met TPE

Financiën

- **Stel: Meerkosten 100 % voor de verenigingen:**
- Stijging huurtarief van bijna €10.000,- per veld in 2028.
- Lasten voor gemeente stijgen niet

Meerprijs kurk / TPE		100%
Huidig beleid	60%	40%
	Gemeente	Verenigingen

Toplaag	totaal toplaag (10 j)	onderlaag (30 j)	totaal jaarlasten	100% vereniging	Gemeente
60mm SBR rubber	€ 240.784,00	€ 180.000,00	€ 35.473,35	€ 14.189,34	€ 21.284,01
42mm kurk	€ 319.392,00	€ 180.000,00	€ 44.339,36	€ 23.055,35	€ 21.284,01
42mm TPE	€ 328.672,00	€ 180.000,00	€ 45.386,03	€ 24.102,02	€ 21.284,01

Financieel - verenigingen

Wat betekent dit voor verenigingen?

Gemiddelde Hengelose voetbalvereniging:

- +/- 650 leden (210 – 1057)
- 1,4 kunstgrasveld

Aandeel jaarlijkse contributie per lid dat naar de huur van het kunstgras gaat:

Prijzen per jaar	Huurtarief in 2028	200 leden (1 veld)	650 leden (1,4 veld)
Huidige situatie	€ 14.189	€ 70,49	€ 30,56
Meerkosten TPE 40 % voor vereniging	€ 18.154	€ 90,77	€ 39,10
Meerkosten TPE 100 % voor vereniging	€ 24.102	€ 120,51	€ 51,91

Vragen:

- Willen we bij kunstgrasrenovaties kijken naar de werkelijke belasting van het veld?
- Hebben hybride voetbalvelden een plaats in het kunstgrasbeleid?
- Welk alternatieve infill voor het huidige SBR rubber is het meest gewenst?
- Is er binnen financiële en sporttechnische kaders ruimte voor innovatie?
- Een alternatief voor het huidige rubbergranulaat zal in veel gevallen duurder zijn. In welke mate worden de meerkosten doorbelast aan verenigingen?

Vervolg

- Bij afwijken van de huidige financiële kaders zijn er twee opties:
 1. De geplande renovaties in 2019 worden deze zomer uitgevoerd volgens de nieuwe kaders. Een raadsbesluit volgt om de huidige budgetten te overschrijden. Hiermee wordt een voorschot genomen op de integrale afweging bij de kadernota. De renovatiebudgetten voor 2020 en verder worden wel meegenomen bij de integrale afweging van de kadernota.
 2. De financiële consequenties worden in zijn geheel meegenomen in de integrale afweging bij de kadernota. De geplande kunstgrasrenovaties in 2019, die de huidige financiële kaders overschrijden, worden dan uitgesteld tot na het besluit bij de kadernota en worden, afhankelijk van het weer uitgevoerd eind 2019 of begin 2020.